

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ

Чорток Ю.В., Масло В.В.

Нині поняття „екологічна безпека” ототожнюється з охороною та збереженням природного середовища. Вона є невід’ємною складовою національної безпеки країни, чинником процесів трансформації економічних відносин і глобалізації. Тому на нинішньому етапі розвитку економічної системи забезпечення екологічної безпеки визначає головні ознаки функціонування транспортної логістики.

Екологічна безпека обумовлена техногенною дією транспорту на навколишнє середовище, а саме: викидами шкідливих хімічних речовин і віброакустичною дією; електромагнітним опроміненням; наявністю відходів експлуатації.

Проблема боротьби із забрудненням навколишнього атмосферного повітря є однією з найгостріших екологічних проблем функціонування транспортної логістики. Частка транспорту як забруднювача в Україні складає 40%. Найбільшими забруднювачами виступають автомобільний та залізничний транспорт.

Екологічна безпека транспортної логістики визначається як складова національної безпеки та передбачає певний стан розвитку економіки держави і нормативно-правових відносин у суспільстві. Екологічну безпеку транспортної логістики розглядають на загальнодержавному, регіональному та локальному рівнях, її підрозділяють на природно-екологічну та техногенно-екологічну. Якщо перша спрямована на попередження та ліквідацію наслідків забруднення, скорочення площі лісів, зниження родючості ґрунтів тощо, то друга зумовлена такими чинниками як скорочення темпів ВВП, впливом техногенних об’єктів на продуктивні сили регіону, погіршенням стану основних фондів транспортних підприємств.

Розглядати економіко-екологічну безпеку транспортної логістики можна з точки зору факторів її формування та реалізації, серед яких:

- інституційні;
- управлінські;
- соціально-економічні;
- внутрішньополітичні;
- зовнішньополітичні.

Загрозою для функціонування транспортної логістики є конкретна небезпека, що створює перешкоди для роботи транспорту в певний період часу та порушує його економічні інтереси. Тому основними поняттями екологічної безпеки є розвиток, функціонування, стійкість, рівновага.

Основна діяльність у сфері екологічної безпеки спрямована на досягнення економічних цілей роботи транспорту з мінімізацією шкідливого впливу на навколишнє середовище. Інструментом забезпечення є природоохоронна діяльність у сфері транспортної логістики.

До методів оцінки безпеки належать: спостереження динаміки зміни основних показників діяльності, визначення інтегральної оцінки безпеки, багатомірний аналіз, методи аналізу й обробки сценаріїв функціонування транспорту за певних умов, методи оцінки ймовірності виникнення аварійних ситуацій, математичне моделювання.

Концептуальні підходи до розробки шляхів забезпечення екологічної безпеки транспортної логістики відображають певний етап розвитку економічного та екологічного наукових напрямків. Вдосконалення безпеки та нормативно-правової бази природоохоронної діяльності як системи принципів, поглядів та шляхів вирішення екологічних проблем є запорукою економічного зростання країни і сталого розвитку її економічної системи.

Концепція вдосконалення безпеки повинна спиратися на такі основні положення:

- узагальнення міжнародного досвіду вирішення проблем екологічної безпеки транспортної логістики;
- дослідження основних екологічних загроз та екологічних ситуацій, які можуть виникати з вини як самої організації, так і з вини регіональних чи державних установ;
- аналіз системи державного, регіонального та галузевого управління екологічною безпекою, попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій;
- мінімізація соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій в організаціях екологічного характеру.